Nro. 62.

GAZETA LWOWSKA.

We Wtorek dnia 3. Sierpnia 1813.

Wiadomości kraiowe.

Ze Lwowa. — Nagradzaiąc N. Pan świetne zasługi W. Antoniego Rosbierskiego, tuteyszego Radzcy Appellacyynego, które w Monarchii i naukach położył, raczył wynieść go na stopień Szlachcica w Monarchii Austryackiey i uwolnić go od opłaty taxy w téy mierze zwyczayney.

Przeszłego tygodnia wyiechał z tad JO. Xiążę Adam Czartoryski, C. K. Feldmarszałek i różnych orderow Kawaler, z powrotem do dóbr swoich Sieniawy w Cyrkule Przemyskim.

Z Wiédnia d. 22. Lipca. — N. Cesarz i Król ziechał był d. 13. b. m. z Brandeis do Pragi, iadł tamże z Jego Cesarzowicowską Mością Arcy-Xiążęciem W. Xięciem Wirceburskim obiad w Zamku Królewskim, a po obiedzie powrócił znowu do Brandeis.

JW. Hrabia Metternich, Minister interessów zagranicznych, przyiechał ze znaydującymi się przy boku iego Urzędnikami tayney Kancellaryi nadworney i Kancellaryi Stanu d. 12. Lipca do Pragi, i stanął w Hrabiowskim Pałacu Schönbornskim. Dnia 10. Lipca przyiechał z Drezna do Pragi Ces. Francuzki Ambassador Hrabia Narbonne, dnia 11go Ces. Rossyyski tayny Radzca Anstetten z Reichenbachu, głowney Rossyyskiey kwatery, a dnia 12go z Peilau Ces. Rossyyski Poseł Alopäus i Królewsko-Pruski Minister Stanu Baron Humbold.

Gubernium Czeskie ogłosiło pod dniem 10. Lipca, że N. Cesarz aż do dalszego rozporządzenia, gorzałkę z Czech wywozić zakazał.

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpaniia.

Monitor Paryzki pod d. 9. Lipca zawiera urzędowe rapporty Marszałka Xięcia Albufery, datowane pod d. 4. Czerwca w Walencyi, pod. d. 21. w Tortozie, a pod d. 25. znowu w Walencyi, które potwierdzaią rozgłoszone dawniey (*i namienione w krótkości w 60tym Nrze Gazety naszéy*) korzyści woyska Francuzkiego, odniesione nad woyskiem Angielsko Hiszpańskiem. Treść tych rapportów iest następuiąca:

Odebrawszy Marszałek Suchet, Xiążę Albufery, d. 4. Czerwca z Tortozy wiadomość, że d. 2go Czerwca pokazało się 180 statków Angielskich na morzu przed Tarragoną, postanowił ruszyć natychmiast tamże w 6000 piechoty i 800 koni. Wśród tego czasu wylądowali Anglicy w nocy z 2go na 3ci Czerwca, i opasali zamek S. Felippo na górze Balanguer. Dnia 3go strzelano iuż gwałtownie do zamku, a lubo załoga pod dowództwem iednego Porucznika tylko z 83 Francuzów składała się, dawała iednakże żwawy odpór, który Anglików wiele ludzi kosztował; lecz d. 7. wysadzono prochownię na powietrze i zmuszono przez to załogę do poddania się. Wtém opasano natychmiast ze wszystkich strón Tarragonę i niepokoiono ią bardzo. Poddanie się zamku S. Felippo strudniło tymczasem bardzo zbliżenie się Marszałkowi Xięciu Albufery. Przybył on d. 10. Cderwca do Tortozy, a utraciwszy główny gościniec, przedarł się dnia 12go ścieszkami przez góry ku Tarragonie, gdzie tymczasem, mimo wszelkiéy słabości téy twierdzy, z niewypowiedzianą odwagą wszystkie natarcia nieprzyiaciela odparto.

Dnia 13go dostało się woysko Francuzkie na wzgórza, z których widziało twierdzę i z niey widzianém bydź mogło. Wśród tego czasu nadesłał także Jen. Decaen, Dowódzca woyska Francuzkiego zwanego Katalońskiém, posiłki z Girony i Barcelony, z którego to miasta Jen. Maurycy Mathieu przedarł się aż pod Arbos. Przy nadspodzianém ziawieniu się wszystkich tych wóysk tak się przelękli Anglicy, iż zaniechali nagle oblężenia i pośpieszyli na swe oktęty, zostawiwszy 30 dział, tudzież wielkie mnóstwo amunicyi i zapasów żywności. Rzeczone okręty popłynęły pod zamek S. Felippo, gdzie nieco ludzi na ląd wysiadło, i gdzie aż do do 20. Czerwca codziennie utarczki zachodziły. Marszałek nie chcąc już w tém mieyscu dłużéy nieczynnym zostawać, zamyślił udać się do Tarragony, ponieważ woysku iego od dwóch dni brakowało wody; wtém dowiedział się z iednéy strony, że Jen. Mathieu przyszedł iuż pod Tarragonę, a z drugiéy strony, że Anglicy wysadziwszy d. 20. Czerwca zamek S. Felippo na powietrze, oddalili się wszyscy razem.

Ciągnąc Marszałek z Walencyi do Katalonii odebrał wiadomości, że Xiążę del Parque z 18000 Hiszpanów osadził pod Costallo obóz Angielskiego Jen. Murray, i że Jen. Elio z drugiém woyskiem Hiszpańskiém na przód postępuie. Marszałek zostawił Jen Harispe z dwiema dywizyami, daiąc mu to zlecenie, aby się zwolna ze swego stanowiska Xucar cofnął za rzékę, i za warownie od dawnego czasu tam założone. To poruszenie było dokładnie i bez żadnéy szkody uskutecznione. Dnia 11go uderzył Elio na tylną straż Francuzką i został odpartym utraciwszy przeszło 50 ranionych i zabitych, tudzież 60 ieźdzców, którzy dostali się wraz z końmi w niewolą. Dnia 13. przypuścili Hiszpanie dwukrotny atak pod Alzyrą i pod Karkaxentą; piérwszy był bezskuteczny, a w drugim poległo przeszło 400 Hiszpanów, a 700 wraz z 30ma Officerami poymano. Odtąd zachowali się Hiszpanie spokoynie; zdawali się oni czekać na przybycie Anglików. Jakoż w saméy rzeczy, skoro ci uyście Ebru opuścili, obrócili się znowu i ruszuli ku Walencyi. Ponieważ Anglicy zamek St. Felippo na powietrze wysadzili i przez to zamiarom Francuzkiego Wodza sami odpowiedzieli, przeto zaniechał tenże swoiego zamysłu udania się do Tarragony dla dania osobiście zasłuzonych pochwał Dowódzcy Jener. Bertoletti i załodze téy twierdzy, i postanowił póyśdz bez zwłoki za poruszeniem eskadr Angielskich przy brzegach. Woysko odbyło z nadzwyczayną szybkością nader przykrą drogę; nie byłoby iednakże Anglików uprzedziło, gdyby nie zaszły były burze, które ich okręty częścią rosprószyły, częścią do brzegów wrzuciły. Widziano blisko 18 okrętów na piasku. Francuzi nie mogli ich iednakże opanować, ponieważ uprzedzili ich Anglicy i naywiększą część wydobyli, 5 tylko bardzo uszkodzonych zostawiwszy. Według zeznania zbiegów i ieńców było zamiarem Dowódzcy Angielskiego w Castellan de la Piana wylądować i tym sposobem przeciąć woysko Francuzkie; lecz nadciągnienie Francuzów zniweczyło ten zamiar. Dnia 22go Czerwca był iuż znowu Marszałek ze swoiém woyskiem pod Walencyą, a skołatane burzą eskadry Angielskie nie poważały się na żadne przedsięwzięcie.

Oprócz tego umieścił Monitor pod d. 11. Lipca dalsze doniesienia z Katolonii, zdaiące się mieć związek z powyższemi. Zawarte one są w liście Jen. dywizyi Lamarque, Dowódzcy w Wyższéy Katalonii, pisanym z Girony d. 25. Czerwca do Francuzkiego Ministra woiennego; istotna treść tego listu iest następuiąca:

Hiszpanie zamyślali wpaśdź do prowincyi Lampourdan, zdobyć za pomocą Anglików kilka zamków wystawionych przez Francuzów, wzniecić powstanie w Kraiu, i wydrzéć Francuzóm owoce prac dwóletnich. Dnia 23go Czerwca zrana znaydowała się eskadra Angielska, złożona z 15tu liniiowych i kilkunastu przewozowych okrętów, przed Palamos, a Hiszpański Jenerał Baron d'Eroles, którego siłę na 5000 ludzi woyska liniiowego i 200 koni podawano, pociągnął do Eskala dla poparcia wylądowania i dla rozszérzenia się potém w Wyższéy Katalonii. Jenerał Francuzki Lamarque ruszył zatém iak nayśpieszniéy z Girony, a zbliżywszy się ku Hiszpanóm uyrzał, iż ci opasali iuż byli zamek Banolas i miasto tegoż samego nazwiska, tudzież że 3 wzgórza zaieli, do których strudnili bardzo przystęp dla tego, że rosnące na nich latorośle winne i drzewa oliwne iak ostre pniaki poobcinali. Hiszpanie ożywieni obecnością Jener. d'Eroles, bili się odważniey iak zazwyczay, zdobyli na powrót odebrane sobie miasto Banolas i wprawili w nieład utworzone z gorolów kompanije Francuzkie; lecz Francuzi maiąc odwód na pogotowiu uderzyli krokiem szturmowym na nasey

Hiszpańskie, wypędzili Hiszpanów z miasta Banolas i z mocnych posad około niego, a działa Francuzkie grały tak dzielnie, że Hiszpanie po 6cio godzinnéy potyczcę na wszystkich mieyscach pobici umknęli w nieładzie w góry, z których przybyli. Stratę ich kładą Francuzi na 600 ludzi w zabitych i ranionych; między piérwszymi znayduie się Baron Foxa, Brygadyer iazdy Hiszpańskiéy. Wychwalaiąc Jen. Lamarque waleczność Officerów i żołnierzy, nie podaie straty Francuzkiéy, i tylko kilku ranionych sztabowych i niższych Officerów po nazwisku wymienia; na końcu zaś rapportu swoiego dodaie, że flotta Angielska, która się przed Palamos, Eskala i odnogą morską Rosas była pokazała, znowu się oddaliła.

Według innych Francuzkich doniesień, przybył Jen. Clauzel Dowodzca Północnego woyska Francuzkiego do Sarragossy dnia 1. Lipca, pobiwszy wprzódy i rozproszywszy wszystkie kupy krążących w obwodzie iego Powstańców Hiszpańskich. Woysko pomienionego Jenerała znaydowało się w naylepszym stanie.

Według doniesień Angielskich, zaszły w Hispanii ku końcowi Czerwca nader ważne woienne wypadki. Od połowy Maia, iak Lord Wellington zaczepne działanie rozpoczął, zachodziły codziennie utarczki między obustronnemi głównemi woyskami; woysko Francuzkie cofało się iednakże wciąż aż do Wittoryi, unikaiąc walnéy bitwy; lecz dnia 21. Czerwca doścignęło ie woysko Angielsko-Portugalsko-Hiszpańskie, a tegoż i następnego dnia stoczoną została główna bitwa pod Wittoryą, w któréy sprzymierzene woysko zupełne nad Francuzkiém odniosło zwycięztwo. Trzy korpusy Francuzkie pod sprawą Jenerałów Jourdan, Reille i Clauzel utraciwszy całą artyleryę amunicyę i wszystkie tabory, cofnęło się pod Bidassoa. Zamek Burgos wysadzili Francuzi na powietrze. Scigaiące ich woysko sprzymierzone miało się na dwie części podzielić; główna siła pod Jen. Angielskim Hill ciągnie ku Bidassoa; Lord Wellington zaś ruszył z 10000 Anglików i kilkoma korpusami Hiszpańskiemi przeciw Marszałkowi Suchet, Xięciu Albufery, który według niektórych wiadomości miał się z woyskiem swoiém rzucić do Barcelony. (*Urzędowy rapport Lorda* Wellingtona *o powyższéy bitwie do przyszłych Nrów Gazety naszéy odkładamy.*)

Francya.

Cesarzowa nie przestaie przezydować iako Rejentka na Sessyach Wysokich Władz Państwa, i wydawać Wyroków w Imieniu Cesarza.

Według doniesień ze wszystkich Departamentów Państwa Francuzkiego, są nowo utworzone gwardye honorowe na wszystkich mieyscach w ruchu dla pociągnienia do wielkiego woyska. Dnia 25. Czerwca ruszył piérwszy oddział konnéy gwardyi honorowéy z Turynu, a d. 20. Czerwca równie piérwszy oddział takiéyże gwardyi z Rzymu, dla udania się do Wersalu.

Do Francyi przybyło z Hiszpanii wiele uciekaiących Familii, należących do do partyi Króla Józefa Napoleona.

Wiadomości Francuzkie z Hamburga pod d. 6. Lipca są nastpuiące: „Około obwarowania naszego miasta pracuią z nieustanną gorliwością; roboty idą z nadzwyczaynym pospiechem i trudną do wierzenia iest rzeczą, co Francuzi od czasu odebrania miasta naszego zrobili. Oprócz mieszkańców i żołnierzy pracuiących około warowni, wezwano także do téyże roboty kilka tysięcy włościan z poza Elby. Dowiaduiemy się, że dla przywrócenia ciągłego związku między Harburgiem i Wilhelmsburgiem postawionym będzie ciągnący się z tąd most, ponieważ przez wyspę Wilhemsburg nie w każdéy porze roku dla błotnistego iéy gruntu przechodzić można. Wezwano wszystkich cieśli do przedsięwzięcia za znakomitą dzienną zapłatę téy wielkiéy roboty.

Późniéy poprzylepiano w Hamburgu następuiące obwieszczenie:

Gdy z rozkazu JO. Xięcia Eckmühl, Jenerała Gubernatora, wszystkie budynki, ogrody i t. d. w obwodzie 150 sążni od miasta, rachuiąc od ostatnich zewnętrznych warowni onegoż, zburzone bydź maią, przeto czyni się o tém wiadomo Właścicielóm z tém ostrzeżeniem, że natychmiast, bez tracenia momentu czasu, do rozwalenia i burzenia pomienionych przedmiotów przystąpić maią, ponieważ wszystko dnia 11. b. m. około wieczora ukończone bydź musi, inaczéy korpus inżynierów spali i zniszczy według danego sobie rozkazu to, co do owego czasu zburzonem nie będzie. Czyni się oraz Właściciel-

łóm wiadomo, iż żadna protestacya w téy mierze słuchaną nie będzie. Przedsięweźmie się oszacownie ich domów, a potém pomyśli się o środkach wynagrodzenia onychże. Oszacowanie to wciągnionėm zostanie do protokółu, a ci ludzie, którzy po zburzeniu rzeczonych domów nie będą mieli gdzie mieszkać, dostaną pomieszkania w pustych kamienicach w mieście. — W Hamburgu d. 9. Lipca 1813.

Prezydent miasta Rüder.

List ieden z Kopenhagi, umieszczony w pismach publicznych, zawiéra następuiące wiadomości o Hamburgu: „Xżę Eckmühl znayduie się ciągle na czele 20000 Francuzów i 12000 Duńczyków w Hamburgu, które to miasto z rozkazu iego tak mocną waruią, że wkrótce stanie się twierdzą piérwszego rzędu. Duńczykowie stoią w Lubece i na granicy; główna kwatéra Jenerała ich Hrabiego Szulenburga iest w Wandsbek, o mile od Hamburga; właśnie chcieli Duńczykowie ruszyć na Szwedów, gdy rozeym ogłoszono, Na zapytanie Hrabiego Szulenburga: „Czy Szwedzi są także obięci rozeymem?" odpowiedział Xiążę Eckmühl, że są nim w rzeczy samėy obięci; iednakże, gdyby na Kray Holsztyński uderzyli, tedy z całą swoią potęgą bronić go będzie. Woysko Duńskie ma osobliwie znakomitą liczbę iazdy, któréy Francuzi w stosónku nie tyle maią."

Z Tulonu donoszą pod d. 28. Czerwca, że Marszałek Xżę Essling (Massena) częste miewa konferencye z Dowodzcą siły morskiéy Wice-Admirałem Emeriau i z innymi Przełożonymi, które się tyczą wielkiego przedsięwzięcia na środziemném morzu.

Z tegorocznego Paryzkiego Kalendarza Stanu, wyliczaiącego wszystkie gwardye i pułki liniiowe, okazuie się, iż tego roku woysko Francuzkie 44ma pułkami regularnego woyska pewiększoném zostało.

We Francyi (tak iak i w Niemczech) uskarzaią się powszechnie, że mało czuć można lato, i że ustawiczne prawie są słoty.

Królestwo Włoskie.

Według doniesień Monitora Medyolańskiego ciągną nieustannie ze wszystkich okolic Włoch Francuzkie i Włoskie woyska do Werony, Wicencyi i Bassano, dla połączenia się z woyskiem obserwacyynėm nad rzéką Etsch.

Gwardya Królewska, podzielona na dwa hufce, wyruszyła równie tymże samym końcem d. 4. Lipca z Medyolanu, a dnia 5go powieziono także nad rzékę Etsch park artyleryi.

Jenerałowie dywizyi Gratien, Palombini i Belotti, którzy z Hiszpanii do Medyolanu przybyli, wyiechali z tamtąd do woyska.

Według późnieyszych doniesień przybył Xiążę Wice-Król Włoski d. 6. Lipca do Wenecyi, gdzie go uroczyście przyięto.

Naywiększa część bardzo liczney załogi Weneckiéy odebrała rozkaz do wyruszenia.

Xięstwo Meklenburskie.

Część gwardyi mieyskiéy Hamburskiey zebrała się w Güstrów i Bützow, a część iest w Rostoku, Witenburgu i Wismarze. — Dowodzący nad Elbą Jenerałowie nadaią iedność i moc tym poiedyńczym usiłowaniom. Na prósbę przesłaną Królewicowi Szwedzkiemu, przeznaczył iéy ón miasto Ridnitz za mieysce zebrania się, dokąd wszyscy gardziści Hamburscy i Lubeccy są wezwani. Składać oni będą oddzielny korpus, i w czasie 6ciotygodniowego rozeymu będą mogli przygotować się do walczenia godnie obok potomków Wielkiego Gustaw Adolfa, a to pod następuiącemi warónkami: — 1) Zebrani w Ridnitz &c., póki Oyczyzna ich będzie w ręku nieprzyiaciół, zostawać maią w aktualnéy służbie iako milicya; 2) przysięgną, iż będą wierni chorągwiom swoim w sprawie Niemiec, póki oyczyste ich miasta bębą posiadane od nieprzyiaciół, a będą pod prawami utrzymuiącemi karność, lecz nie nadwerężeiącemi ich obywatelstwa; 3) po zaięciu ich miast, zastąpi ich dawna mieyscowa gwardya; 4) przedsięwzięte będą śrddki ich utrzymania; 5) w potrzebie przydani im będą zdatni Officerowie; 6) po potwierdzeniu Officerów, Podofficerów, tudzież ułożeniu list, kompaniie ćwiczyć się zaczną w tyle woyska. Całkowite urządzenie poruczone iest będącemu w głównéy kwatérze Szwedzkiéy Syndykowi Hamburskiemu Panu Gries.

Prusy.

Dnia 9go Lipca widzieli się z sobą w Zamku Trachenberg (w Szląsku) Cesarz Rossyyski, Król Pruski i Królewic Na-

stępca Szwedzki. Bawili się oni tam do dnia 13. Lipca, poczém Cesarz Alexander do swoiéy główněy kwatéry w Peterswaldau pod Reichenbachem, Król Pruski do Berlina, a Królewic Szwedzki do Stralzundu, główněy kwatéry swoiéy wyiechał.

Przybywszy Król Pruski d. 14. Lipca do Charlottenburga, zieżdzał często do Berlina dla lustrowania wóysk rozmaitéy broni i oddziałów milicyi kraiowéy; dnia 23. Lipca wyiechał tenże Monarcha według doniesień Gazet Berlińskich z Charlottenburga na powrót do główněy swoiéy kwatéry.

Urządzaią i ćwiczą gorliwie pospolite ruszenie w Berlinie i wokolicach onegoż. Pospolite ruszenie stolicy podzieloném iest na 2 dywizye, z których każda z 4 składa brygad, wynoszących razem 31 bataliionów, które tworzą w ogólności massę 29217 ludzi. Pospolite ruszenie ćwiczy się codziennie częściami w robieniu bronią; postarano się także o osobną artylerye dla niego.

O (*doniesioném iuż w 60tym Nrze Gazety naszéy*) przedłużeniu rozeymu do d. 10go Sierpnia, zawiéraią obie Gazety Berlińskie urzędowy artykuł, którego treść istotna iest następuiąca:

Od związania się Pruss z Rossyą dążyły zamiary Cesarsko-Austryackiego Dworu do przywrócenia spokoyności i równowagi w Europie. Stosownie do tego oświadczenia czyniono znaczne uzbraiania i zebrano znaczną liczbę woyska w Czechach. Niedawno pomnożono bardziéy te uzbraiania i uzupełniono ie urządzeniem milicyi (Landwehr). Ale zawsze gorliwy Dwór Austryacki o przywrócenie pokoiu i będąc przekonanym, iż sprzymierzone Mocarstwa takim że życzeniem są ożywione, chciał ieszcze tentować, czyliby za ziechaniem się do Pragi Posłów woiuiących Mocarstw nie można ich do siebie zbliżyć. Dwór Francuzki zezwolił na tę propozycyę, a N. Król Pruski i N. Cesarz Rossyyski postanowili posłać także swoich Posłów do Pragi z zaleceniem oświadczenia gabinetowi Austryackiemu z ustawicznem i ciągłem baczeniem na interess oddalonych, a zarówno do tych układów wezwanych Sprzymierzeńców, mysli swoich względem zasady do przyszłego pokoiu. N. Cesarz Rossyyski upoważnił zatém do tego celu przy N. Cesarzu Austryackim taynego Radcę Barona Anstetten, a N. Król Pruski Posła swoiego przy Dworze Austryackim, Ministra Stanu Barona Humbold. Oba Pełnomocnicy opuścili natychmiast główne kwatéry swoich Monarchów i stanęli zapewne d. 12. Lipca w Pradze, gdzie tegoż dnia ziechać mieli Pełnomocnicy Francuzcy. — Sprzymierzone Mocarstwa zostaią zatém wierne swoiemu przodsięwzięciu nie opuszczania żadnéy sposobności do nadania Europie słusznego, trwałego i pewnego pokoiu, do którego przywrócenia przykładać się będą z niewruszoną wytrwałością i użyciem wszystkich powierzonych im od Opatrzności sposobów. Dla nadania układóm potrzebnego czasu, został rozeym do 10go Sierpnia przedłużony, tak, iż od tego dopiéro dnia nastąpi sześciodniowe iego wypowiedzenie. Tymczasem popiérane są bez przerwy i z naywiększym zapałem uzbraiania dla ponowienia wszystkiemi siłami walki, ieżeli układy do dnia tego nie wezmą pożądanego skutku.

Serwiia.

Gdy Wezyr Nissy w skutku rozkazu W. Sułtana przez dobrotliwe układy z Serwiiańskiemi Naczelnikami niczego dokazać nie mógł, a Pełnomocnicy Serwiiańscy w imieniu swych Naczelników i Narodu swoiego przeciw 8mu artykułowi przedugodnych warónków pokoiu z przytoczeniem rozmaitych powodów wprost i iak nayuroczyściey protestowali, zdał tenże Wezyr Porcie Ottomańskiéy dokładną sprawę o zerwaniu układów, poczém wszyscy graniczący z Serwiią Baszowie odebrali od Porty rozkaz uzbraiania się iak nayprędzéy i ruszenia przeciw terrytoriium Serwiiańskiemu. Zbliżanie Turków tém mniéy potwierdzenia potrzebuie, ile że Serwiianie zbroią się mocno do woyny, z którego to powodu wyruszyła iuż d. 23go Czerwca wielka część miesakańców z Belgradu, za którą reszta zdolnych do broni ludzi wyciągnie.

Rzut oka na niektóre nayważnieysze wypadki roku 1812.

(*Ciąg dalszy.*)

Co do zewnętrznych stosunków Anglii, zatargi z Ameryką do takowego doszły sto-

pnia, iż żadnym sposobem pomyślnego nie wróżyły końca. Równie i z Władzcami w Hiszpanii zachodziły rozmaite poróżnienia które tak daleko się były posunęły, że iuż na nieiaki czas zerwania wszelkiego dyplomatycznego związku obawiać się poczynano. Zdaie się, że Angielski Gabinet dążył w téy epoce do tego, aby iaką wysokiego urodzenia Osobę postanowić w tym Kraiu Rejentem, żeby tym sposobem, iak mu się iuż w Sycylii udało, mniéy ograniczone kierowanie wszelkiemi sprawami sobie zapewnić. Przeciwnie zaś pokazywały się poniekąd oznaki, iż na stałym lądzie wkrótce zaydą odmiany, obiecuiące w każdym razie wzmocnić systema przymierza Angielskiego.

W Hiszpanii osiągnęli wprawdzie Anglicy i ich Sprzymierzeńcy na Zachodzie, szczególniéy przez wzięcie Ciudad-Rodrigo kilka ważnych korzyści, a przez przygotowanie przeciw Badajoz, pochlébiano sobie takowe pomnożyć; lecz te korzyści stały się przez postępy Francuzów na Wschodzie Półwyspu, a szczególniéy przez stratę Walencyi, nader małemi. W Indyach Wschodnich powiększyła się mocno siła Angielska przez zdobycie Jawy, a Europeyczykóm, tak iak i Ziomkóm tamecznym nadano też same prawa, których Poddani Wschodnio-Indyyskiéy używaią Kompanii.

W Szwecyi znaydował się na początku tu oznaczonéy epoki, dla ciągle trwaiącéy słabości Króla, Następca tronu Xiążę Ponte Corvo, iako Rejent na czele Rządu. Podczas Administracyi swoiéy użył ón naywiększego starania ku polepszeniu i pomnożeniu siły zbroynéy. Takowe dawało iuż piérwéy pochop do rozmaitych domysłów; lecz w Szwecyi, może ieden Mąż, chociażby nie widzieć na iak wysokim zostawał stopniu, daleko mniéy, niżeli w iakim innym Kraiu, sam przez się władnąc według swoich widoków i życzeń związkami z zagranicznemi Mocarstwami, niż to w ostatnich czasach mniemano. — Rozdwoienie umysłów było widoczne wtém tylko zdawali się wszyscy zgadzać, że dotąd utrzymywane systema dla Kraiu było nie pożyteczne, a umiarkowana odmiana takowego nie bardzo szkodliwa; iedynie wtém, iak daleko to systema potém doprowadzić może i powinno, nie zagadzano się ieszcze i późniéy. Jeżeli widoczna korzyść ze względu na wewnętrzny przemysł ku iednéy nakłaniała stronie, to odrażało odpychanie z drugiéy strony, ktore niedawno Kraiowi tyle klęsk zadało, i kazało się przy posępnych na przyszłość widokach lękać wcześniéy lub późniéy wplątania się w woynę, do któréy przetrwania wielkich potrzeba było ofiar. Naród i woysko przy swéy otwartości i męstwie, które ich charakteryzuią od czasów Gustawów i Karolów, maią nieprzezwyciężony wstręt od zagranicznych i tylko politycznych woien. Kto to miał na uwadze, potrafi sobie i późnieysze rozwiązać zagadnienia. Tymczasem dawały się dosyć widocznie dostrzegać mocny związek z Rossyą, zbliżanie się do Anglii, a wolnienie stosunków z Francyą. Czyli zaięcie Pomeranii Szwedzkiéy przez Francuzkiego Jenerała Friant było skutkiem, lub przyczyną owego zwolnienia, nie można łatwo rozstrzygnąć. Nastąpiło ono ostatnich dni Stycznia, i miało z początku spokoyny charakter, który iednakże wkrótce nieprzyiacielską przybrał na się postać, gdy się nie powiodło poselstwo Szwedzkiego Jenerała Engelbrecht, który stanął był z pewną liczbą przewozowych okrętów w koło wyspy Rygen, dla przewiezienia załogi Stralzundzkiéy do Szwecyi. W sprawie o położeniu Królestwa, zdanéy przez Xięcia Następcę Królowi Szwedzkiemu, gdy tenże d. 7. Stycznia nazad Rząd obeymował, nie było ieszcze żadnéy wzmianki o tym stosónku z Francyą; nadmieniono tylko o niektórych przeciw temu Państwu zażaleniach względem poniesionych szkód ze strony korsarzy pod banderą onegoż; przeciwnie nadmieniono w téy sprawie wyraźnie, iż pokóy z Rossyą nienaruszonym zostanie.*) Tymczasem zaczęto w Szwecyi zabiérać na Skarb przytrzymane w portach dla niedostatecznych certyfikatów pochodzenia osadnicze towary, które z niepewnemi papiérami z Anglii wysłane były.

W Hiszpanii przy końcu r. 1811go spoczywał oręż na Zachodzie. Anglicy zaięli byli leże w Portugalii. Ich woyska na siedm dywizyi podzielone, pomiędzy któremi znaydowały się pułki Portugalskie i legiia Niemiecka, stały kwaterą w *Pinhel*, *Alentejo*, *Albergeria*, *Alemaita*, *i Gallenos*, *Olivenza d' Hospital*, *Mongoalda*, *Pena*, *Maeor i Fuento Gumaldo*. Równie i woyska Francuzkie trzymały się w tych stronach odpornie. Na stronie północnéy zaymowały one wszy-

*) *Całkowity obraz stanu Królestwa* Szwedzkiego, *umieszczony iest w Nrze* 15tym *przeszłorocznéy Gazety naszéy na stronnicy* 116 *i* 117.

stkie mocne posady w Asturyi i wpadały czasem do Gallicyi. Przeciwnie zaś działały dzielnie na wschodzie. Woysko zwane Aragońskiém było czynne w Królestwie Walencyi i wszystko okazywało istotny zamiar opanowania stolicy onegoż. Jen. Hiszpański Blake miał sobie poruczoną obronę zasłaniaiących ią linii. Natarcie Francuzów rozpoczęło się ostatnich dni Grudnia, a 5go Stycznia byli oni iuż Panami obszérnych warowni, które im wraz z 81 działami, ustawionemi do obrony onychże, oddać musiano. Dnia 6go wezwano Jen. Blake do poddania miasta, czego iednak nie uczynił. Nastąpiło to iednak dnia 9go, w skutku czego Jen. Blake musiał się poddać w niewolą razem z 16131 woyska Hiszpańskiego.*) Gdy się to działo, uczyniły w tyle woyska Francuzkiego, szczególniéy zaś w okolicach Saragossy nie ieiedne postępy znakomite oddziały Guerillow, które w ogólności teraz mocniéy działać zaczęły i zrobiły sobie prawo u Francuzów uważania ich tu i owdzie za regularne woysko; lecz wkrótce zostały wszystkie rozpędzone i rosprószone. W Katalonii utrzymali się Powstańcy pod dowództwem Jen. Lacy. Przedsięwzięcie onych uczynienia dywersyi na korzyść Jen. Blake i opanowania twierdzy Tarragony, nie powiodło się. Na Południu nie zaszło w tym czasie nic ważnego; Francuzi widzieli się zmuszonymi do zaniechania oblężenia Taryffy.

Tymczasem zaczęli Anglicy działać równie zaczepnie i uderzyli nayprzód na Ciudad-Rodrigo. W połowie Stycznia rozpoczęto w zupełnym kształcie oblężenie tego miasta, które się zdobyciem onego w dniu 2gim Lutego ukończyło. Francuzki Gubernator Barrie z załogą 1701 ludzi poymanym został. Naypiérwszy użytek, który Xiąże Rejent z zupełnego obięcia władzy Królewskiéy zrobił, był ten, że wyniósł Lorda Wellingtona na dostoyność Hrabiego; późniéy został ón przez Rejencyę Hiszpańską na Xięcia Ciudad-Rodrigo wyniesionym. Wzięcie miasta tego nie miało tymczasowie żadnych dalszych skutków; Anglicy postanowili zapewnić sobie wprzódy wstęp do Hiszpanii ieszcze ziednéy strony; główna ich siła obróciła się ku Południowi, i poczyniono przygotowania do zdobycia Badajoz.

W interessach wewnętrznych panowały w tym czasie nie iedne nieporozumienia w Kadyxie. Z zarządzania ówczasowéy Rejencyi okazywano nieukontentowanie; nowa Władza wykonawcza miała bydź utworzona, tylko się nie zgodzono, komuby ią powierzyć można. Poseł Angielski Wellesley zdawał się dążyć do tego, aby, iak się iuż namieniło, iaką wysokiego urodzenia Osobę na czele Rządu postawić; na ten koniec przedstawiano różnych Xiążąt z dawnéy Familii Królewskiéy; lecz Stany (Cortes), które konstytucyę podług republikańckich zasad ustanowili, sprzeciwiały się takowemu mianowaniu, aż nakoniec utworzono Radę wykonawczą z pięciu Członków, która składała się z Xiążęcia del Infandado (natenczas Posła w Londynie) Jen. Henryka O' Donell, Admirała Villavincenca i Panów Bibaz i Mosquera. Późnieysze układy nauczaią nas, że ta nowa Władza wykonawcza zastaie pod pewnemi ograniczeniami ze strony Stanów.

W Północnéy Ameryce, od czasu otworzenia Kongressu przy końcu roku 1811, powiększyła się znacznie partya będąca za prowadzeniem woyny z Angliią. Sam nawet krok do załatwienia zaszłych poróżnień, uczyniony ze strony Angielskiego Gabinetu i ofiaruiący zadosyć uczynienie za napadnienie na fregatę Chesapeake, nie mógł ułagodzić obrażonych umysłów. Żądano załatwienia wszelkich sporów w takim sposobie, któryby zniewolił był Angliię nietylko do odwołania znaiomych gabinetowych rozkazów, ale nadto do cofnięcia wszelkich, w ostatnich czasach ustanowionych zasad prawa morskiego. Gabinet Angielski, iaki się podówczas znaydował, nie zdawał się bynaymniéy bydź skłonnym do uzyskania dalszego ciągu pokoiu z poświęceniem takiéy ofiary. Woyna była zatém nieochybną; lecz cóż, gdy ią właśnie postanowić miano, zbywało ieszcze na środkach do prowadzenia onéy. Ziednoczone Stany Ameryki nie maią żadnéy znakomitéy siły zbroynéy w pogotowiu tak na lądzie, iako i na morzu. Iednakże systema ich milicyi iest może naydoskonalsze, iakie tylko kiedy bydź mogło. Był więc przez to materyał do utworzenia woyska; lecz potrzeba było dopiéro wzbudzić ducha do ożywienia onegoż. Mówiono wprawdzie nie mało o walecznych czynach Oyców w boiu za wolność; lecz byłyż także dzieci skłonne do na-

*) *Obaczyć urzędowe Francuzkie rapporty, umieszczone w Nrze 15tym przeszłorocznéy Gazety naszéy na stronnicy* 103, 104, 105 *i* 106.

śladowaniu onegoż? Słuchaiąc opowiadaiących nowszych Podróżnych, przyszłoby nam mocno o tém powątpiewać. Oprócz tego nie stała się ieszcze ta woyna tak między wszystkiemi stanami, iako też między wszystkiemi klassami Ludu powszechnym przedmiotem; z trudnością zatém, i to bardzo zwolna przyszła nakoniec Uchwała naypotrzebnieyszych uzbroień w obiedwóch Izbach Kongressu do skutku.

W Sycylii nastąpiła ieszcze na początku roku zmiana, do któréy dążyła iuż dawno iedna partya pod przewodnictwem Angielskiego Posła. Król Ferdynand IV. złożył Rząd, mianuiąc swego naystarszego syna Xięcia Januaryusza Józefa Rejentem. Poseł Angielski Lord Bentinck został iuż poprzednio Dowodzcą całéy siły zbronnéy mianowanym. *)

*) *Obaczyć N. 20. przeszłoroczney Gazety naszéy stronnicę 159.*

W innych Europeyskich Państwach panował podtenczas pozór zupełnéy spokoyności. Wszędzie dało się dostrzegać usiłowanie zaprowadzenia pewnych ekonomicznych skarbowych prawideł w wewnętrznéy Administracyi; wszędzie pokazało się widocznie, że tylko wytrwania i spokoyności potrzeba do zagoienia tych ran, które burza czasów zadała; lecz ta spokoyność nie miała bydź dozwoloną; a gdym tymczasem, iakeśmy nadmienili, nic do publicznéy wiadomości nie doszło, coby takowéy spokoyności zagrażać się zdawało, doyrzał ieden wypadek, który całą Europę na nowo uzbroił; zozumiemy przezeń woynę między Francyą i Rossyą.

(*Dalszy Ciąg nastąpi.*)

Uwaga. *W Nrze 59 Gazety naszéy, przez popełnioną w urzędowym rapporcie przyieżdżaiących Obcych omyłkę, między przybyłemi do Lwowa d. 18. Lipca Osobami, mylnie JO. Xięcia Macieia* Jabłonowskiego *położono.*

Meteorologiczne postrzeżenia we Lwowie od dnia 26 do dni 30. Lipca 1813.

Dnie.	Czas postrzeżenia	Barometr.	Ciepłomierz Reaumura.	Wilgocio mierz.	Kierunek Wiatrów.	Odmiany powietrza.
26	*Wsch. Słońc.*	27, 11, 8.	† 13, 2.	91, 14.	*Z. słaby*	*chmury.*
	2. *po połud.*	28, 0, 0.	† 18, 2.	63, 04.	*Z. średni*	*chmury.*
	10. *w nocy*	28, 0, 9.	† 13.	82, 09.	*Z. słaby*	*pogoda.*
27	*Wsch. Słońc.*	28, 1, 1.	† 12.	84, 28.	*Z. słaby*	*iasno.*
	2. *po połud.*	28, 1, 9.	† 19, 6.	57, 62.	*Z. średni*	*chmury.*
	10. *w nocy*	28, 2, 7.	† 14, 7.	76, 66.	*Z. cichy*	*chmury.*
28	*Wsch. Słońc.*	28, 2, 8.	† 12.	86, 95.	*Z. słaby*	*chmury.*
	2. *po połud.*	28, 3, 2.	† 15, 5.	79, 42.	*Z. średni*	*gęs. chm. deszcz.*
	10 *w nocy*	28, 3, 4.	† 12, 7.	82, 28.	*P. Z. słaby*	*gęs. chm. deszcz.*
29	*Wsch. Słońc.*	28, 3, 2.	† 12, 8.	86, 38.	*P. Z. Z. słaby*	*pochm.*
	2. *po połud.*	28, 2, 9.	† 15.	69, 05.	*P. P. W. średni*	*chmury, deszcz.*
	10. *w nocy*	28, 2, 11.	† 11, 5.	84, 37.	*P. słaby*	*chmury.*
30	*Wsch. Słońc.*	28, 2, 7.	† 11, 7.	86, 57.	*P. P. Z. słaby*	*gę. chm. deszcz.*
	2. *po połud.*	28, 2, 0.	† 15, 3.	71, 80.	*P. P. W. średni*	*chmury.*
	10. *w nocy*	28, 1, 9.	† 13, 3.	71, 90.	*P. słaby*	*chmury.*